

Laatste zeeldraaier uit de Kempen...

Louis Henrothay van het Rolleken te Lille

Louis Verstappen(+)

Als eerbetoon aan onze trouwe medewerker,; heksenmeester en verteller Louis Verstappen, die ons op 26 april 2002 ontvallen is, drukken wij hier een van zijn laatste artikels af. Het jaar voor zijn dood mocht ik meehelpen aan de samenstelling van deze bijdrage. Het is een eerbetoon aan het leven op het Lilse gehucht 't Rolleken, zijn 'Treulleke' zoals Louis altijd zegde. Louis vertelt er over zijn geboortplaats 'de zeeldraaier'; het leven zoals het was...we laten onze verteller Louis Verstappen aan het woord.

Jos Aerts, voorzitter

Vele Kempische beroepen zijn na de industrialisatie stilaan één na één verdwenen, het ene al wat vroeger dan het andere. Denken we maar aan de tonnenmaker, de ketelslager, de kleermaker, de smid, de molenaar, de klompenmaker en ook aan de zeeldraaier. Van een zeeldraaier werd al lachend gezegd dat hij al achteruitgaande toch vooruitkwam. Het was een typisch beroep want bij het gezellige zoemen van het rad dreutelde de man steeds achteruit op het zeelpad en toverde hij met zijn vaardige vingers de stevige koord uit zijn bolle schoot. Fijn touw of stugge koord, taaie strengen, zelen, vlaskoord of hennepdraad. Voor ieders gading was er wel iets te vinden bij de zeeldraaier die meestal op bestelling werkte. Eens was er in ons dorp een zeeldraaier actief. Hij heette Louis Henrothay en heeft sinds mensen heugenis gewoond op het 'Treulleke' (het Rolleken). Zelf heb ik de Lilse zeeldraaier goed gekend en in mijn jeugd vertoefde ik regelmatig op het Rolleken en verbleef ik bijna dagelijks verschillende uren op en rondom het zeelmakersbedrijfje van Louis. Omdat de zeeldraaier uit het dorpsbeeld verdwenen is en er bijna geen getuigen meer zijn die Louis ooit aan het werk zagen wil ik hier deze folkloristische bijdrage over de 'Zeeldraaier van het Rolleken' neerschrijven.

Wanneer men zo een halve eeuw of meer terug op het verre, maar mooie gehucht het Rolleken arriveerde, voor mij een van de mooiste plekjes die ik ken, dan zag men daar in de verte leunend tegen de bossen aan, het zevende en laatste huis van het gehucht staan. In dat kleine boerderijtje met strooien dak en

nog gedeeltelijk met lemen muren woonde de Lilse zeeldraaier Louis Henrothay. Hij was geboren te Lille op 6 oktober 1871 en overleed eveneens in het Lilse Krawatendorp op 11 september 1964. Hier op het Rolleken woonde hij samen met zijn vrouwtje Joanna Carolina Bogaerts. Henrothay was een toch wat vreemde naam voor deze streek. De meeste mens en noemden hem daarom ook kortweg 'Lowieke de zeeldraaier' of gewoonweg 'Lewieke Herretee'. Vanwaar zijn eigenaardige naam voortkwam, wist Louis zelf ook niet te zeggen. Waarschijnlijk volgens Lowieke waren zijn grootouders afkomstig uit de Walen, en is zijn grootvader een achtergebleven soldaat uit een of andere oorlog. Maar veel meer wist Louis zelf hierover niet te vertellen. Want enkel in Beerse of Vosselaar had hij nog een paar verre familieleden. Volgens een krantenartikel uit 1962 zou de overgrootvader van Louis Henrothay hier in onze streken aangeland zijn. Het was nog al eens de gewoonte dat beoefenaars van dergelijke uitzonderlijke beroepen zich sporadisch gingen vestigen in gebieden waar veel werk was. Doch de zeeldraaier vond een vaste stek op het verre Lilse gehucht het Rolleken. Louis zelf leerde de stiel of beter gezegd de kunst van het zeeldraaien van zijn vader Josephus Henrothay. Ook van een oude geboor Jef Adriaensen leerde Louis de knepen van het zeeldraaien in 1898.

Wanneer ik voor enkele weken bij Celine van de 'Zeeldraaier' kwam, deze weduwe Janssens is nog een van de kleinkinderen van Louis Henrothay, dan vertelde ze mij: 'Louis en ik zijn denklijk nog de enigen die de zeeldraaier nog goed gekend hebben'. En onlangs na het overlijden van Louis en Jos Dockx, zijn kleinkinderen, zou dat wel eens waar kunnen zijn. Daarom wil ik die zeeldraaier nog eens een keer over zijn draaibaar laten stappen. De zeeldraaier was een man, klein van gestalte maar struis gebouwd, amper een 1,50 m groot, maar naar het schijnt is zijn groei als jonge man gebroken door een ziekte. Maar Louis had lange armen, goed om koren te pikken. Zijn armen reikten bijna aan zijn enkels als hij ze liet hangen. Men zegde wel eens dat zijn voeten waren afgesleten met dagelijks over zijn draaibaar te sofften. En zo zou het komen dat hij zo ongewoon klein was.

Daar in dat kleine doeningeske (boerderijtje), half van lemen muren en half stenen met strooien dak woonde en werkte hij. Louis woonde er met zijn vrouw Net en dochter Roos met haar man en kinderen. Een huisje zo klein dat men het nu niet meer voor mogelijk zou houden dat daar acht mens en woonden. Een woonkamer met een open haard en nog een ingebouwde alkoof (bed) met lage zoldering, maar voor Lowieke zeker hoog genoeg. Verder was er nog een zijkamer om te slapen en de moos (wasplaats) om te wassen en te plassen. Alles dicht bijeen is warm of toch niet altijd. Want bij strenge vorst was de koffie soms wel eens bevroren's morgens. Naast het woonhuis stond de stal met drie koeien en een pony als trekpaard. Naast de

stal was er nog de schuur en aan de andere kant een afdakje dat dienstdeed als hekelkot. Achteraan stond nog het gans uit stro gebouwde draaikot. Hier werkte Lowieke met zijn gezin, content en gelukkig.

Terwijl schoonzoon Jef zich op het geboer toelegde, hield Louis zich hoofdzakelijk bezig met zelen (dikke koorden) draaien. Er waren zelen in alle soorten en maten, dikke en dunne, korte en lange, naargelang de klanten (meestal boeren) verlangden. Het zeeldraaien was zeker en vast een speciaal ambacht, het was eigenlijk een kunst om van kemp een koord of zeel te maken. Louis leerde deze kunst zoals hoger gezegd, van een oude gebuur Jef Adriaensen. Voor een dun touwtje heeft men al heel wat kemp nodig. Vroeger wonnen de boeren uit Lille de kemp zelf. Kemp (hennep, Lat. Cannabis), later zal dit om tal van redenen verboden worden door de overheid. De plant is een meter zeventig hoog en een pink dik. Van het vlies dat er afgetrokken wordt draait men koorden. Maar van een meter zeventig kempvlies wordt echter geen meter zeventig koord gemaakt. Verre vandaar. Het overblijvende hout (zonder de vliezen) werd door de boeren vroeger gebruikt om solferstekken, lucifers van zo'n twintig centimeter lang, te maken. Nu hoeven onze lucifers niet meer zo lang te zijn en heeft men er evenmin kemp hout voor nodig. De kempvliezen worden eerst over een hekel getrokken, een soort kam die diende om de

Zo zag het huis van de Lilse zeeldraaier Louis Henrothay op bet Rolleken eruit. Het dak was van stro, de muren gedeeltelijk van leem en de rest van bakstenen. Deze foto werd genomen in 1957. Foto: Jos Aerts.

dikke vezels glad te maken. Dan werd de kemp gedroogd en aan een rad gespannen. Terwijl de vrouw van Louis het rad draaide, ging Lowieke langzaam honderd meter achteruit en draaide terwijl de gedroogde kemp die hij in de voorschoot verzameld had tot koord. Voor een dun touwtje moeten verschillende kempvezels rond elkaar gedraaid worden, en een dik touw bestaat uit verschillende dunne touwtjes. De kunst van het zeeldraaien bestaat er juist in bij het vlechten de koord overal even dik en even vast te maken. Louis zelf heeft verschillende jaren moeten leren zelen draaien om de kunst meester te worden. Voor hij hiermede begon weefde hij kruiwagenbanden, sterke riemen uit kemp of uit leder, die over de schouders van de kruijer heen, aan de handgrepen van de kruiwagen werden geschoven, zodat de armen niet het gewicht tilden, maar hoofdzakelijk de schouders.

Zo heb ik de zeeldraaiervan Lille gekend, zeer goed gekend. Ja, dagelijks kwam ik er als kind reeds over de vloer. Hij was immers onze dichtstbij wonende buur, schuin de straat over en ik was er. We waren er altijd welkom, zowel in huis als in het draaikot of het hekelkot. Het hekelkot waar hij 's morgens recht uit bed naartoe trok om de nodige kemp voor de komende dag schoon te maken. Louis trok de kempvezels meerdere keren door de hekel om alle vuiligheid, stof, stekjes uit de te verwerken kemp te halen. De hekel was een band vol scherpe grijze pinnen. Wanneer Louis uit het hekelkot buitenkwam als de koffie klaar was, hing hij vol stof van onder tot boven. Die kemp dat waren eigenlijk de vliezen (schors) van het gewas, dat men niet meer mag telen, is eigenlijk cannabis. De rijpe stekken werden geroot (in water gelegd) en dan later afgepeld. Deze pellen (vliezen) bracht men naar de zeeldraaijer van het Rolleken die er dan uiteindelijk zelen van draaide. In die tijd had ieder boer uit 'de verre omgeving zijn eigen perceeltje met kemp. Lowieke draaide zelen en koorden in verschillende soorten naargelang de behoefte op de boerderij. Dat kon variëren van kruiband, tot hooizeel, een handkoord, paardengesteng of gewoon bindkoorden. Vanuit alle streken uit de Kempen kwamen de boeren naar Louis toe. Zowel in Grobbendonk, Pulderbos, Oostmalle, Kasterlee en andere plaatsen kende men de weg naar het Rolleken, naar Lowieke de zeeldraaijer. Onze zeeldraaijer heeft ervoor gezorgd dat ons kleine gehuchtje overal bekendheid verwierf. Ook al waren er toen uitsluitend aardewegen tussen de bossen en de akkers. Steeds kwam men bij de zeeldraaijer terecht.

Na de koffietafel stapte Lowieke met de zuivere kempvliezen naar de draaijerij achter het huis naar het draaikot waar spinnewiel, rondsel, kapsel en leepwagen altijd klaarstonden. Steeds keek hij eerst even over zijn draaibaai (110m lang) tot vanachter aan de dikke eik. Deze draaibaai was een zuiver aarden pad met op een regelmatige afstand een houten paal met dwarse lat met houten pinnen die een,soort van kam vormden (zie foto) van ongeveer één meter hoog, om de

Hier zien we de Lilse zeeldraaier Louis Henrothay in volle actie met het 'zeeldraaien' al achteruit gaande op zijn draaipad. Bemerkt ook de paal met de houten kam.
Foto: uit de verzameling van Celine Vervoort.

koorden en zelen van de grond te houden. Deze draaibaan die Lowieke zoveel jaren, bijna iedere dag, heeft overlopen en dan meestal nog achteruitgaande was volledig uitgehold. Misschien was op Louis de zeeldraaier wel de spreuk van toepassing: 'Achteruitgaan is vooruitkomen (geld verdienen)'. Het is naar het schijnt met al dat achteruitgeschuif over die draaibaan zoveel jaren aan een stuk dat de zeeldraaier zo ineengekrompen en klein geworden was.

Maar laat ons nu maar eens gaan 'zelen draaien'. Eerst moet er iemand aan

het spinnewiel zitten om te draaien. Deze taak was meestal weggelegd voor moeder Net of iemand van zijn dochter Fien. Het was geen zware arbeid maar men moest steeds alert zijn want het wiel mocht niet stil vallen. Lowieke stopte zijn voorschoot vol kempvliezen en dan begon hij achteruit te gaan (de kempvliezen al draaiend) de draaibaan af. 110 meter ver. Als hij aan het einde van de draaibaan was schudde hij met de draad die hij gedraaid had en dan moest men stoppen met het draaien van het spinnewiel. Als hij twee keer schudde dan moest men de draad op de haspel winden, driemaal schudden betekende dat men de draad die op de grond lag, op de kammen moest leggen. Dan moest hij aan het begin deze draden aaneenkoppelen en elke koord moest hij dan ineens draaien, al achteruitgaand. Zo maakte men de draden klaar voor het grote werk 'zelen maken'.

Het 'zelen draaien' was zeker een precisiewerk. De rondsel werd klaargeemaakt en de sleepwagen op de juiste plaats op de draaibaangeplaatst. Dat was nodig om de juiste lengte van het te draaien zeel te bekomen. Zo werden tussen de haken van de rondsel en de sleepwagen de nodige spindraden gespannen. De sleepwagen werd van het nodige gewicht voorzien. Dit was voor elk soort zeel verschillend. Voor Louis begon te draaien werden deze draden nog ingewreven met 'patattenwater'. Dit was het water waarin de aardappelen afgekookt waren. Ja, bij de zeeldraaier ging er niets verloren. Waarom werd dit patattenwater gebruikt? Dit plakkerig water was ideaal om de uitstekende draadjes vast te plakken. En dan ging Louis, met voor ieder soort zeel een aparte hamer (een soort houten blokje op een hamer lijkend) tot bij de sleepwagen en dan begon hij te draaien. Wanneer hij met die hamer tussen de stilaan dikker wordende streng voortschreed, was het zeel gemaakt. Wanneer hij dan aan het einde van de draaibaan kwam, nog even hard draaien, zo noemde hij dat, en klaar was dit kwaliteitsvolle product.

Zo maakte de Lilse zeeldraaier vele soorten zelen in alle maten en kwaliteiten. Zo was een paardenhandkoord van veel betere kwaliteit dan een kruierszeel, dat diende om een koe of een kalf aan te doen. En als het eropaan kwam om hooizelen, enkel of dubbel, te maken dan moest het wel kemp van heel goede kwaliteit zijn die gebruikt werd. Dit was zeker ook het geval voor het vervaardigen van 'klokszelen', die dienden voor het luiden van de kerkklokken in de toren. En die klokszelen waren soms lang, bijna zo lang als zijn draaibaan. Louis wist de hoogte van bijna elke kerktoren uit de streek. Immers voor bijna alle torens had hij de klokszelen moeten draaien. En het waren bijna allemaal verschillende maten. Louis wist ze allemaal, want hij had ze opgetekend in zijn boek. Want Louis kon lezen en schrijven. Dat had hij geleerd bij de paters van Turnhout, waar hij school gelopen had. Zo had onze zeeldraaier zelfs de maat van de Sint-Romboutstoren uit Mechelen genoteerd in zijn schriftje. Zo maakte hij in 1903 een klokzeel voor de Lilse kerktoren, het was 38,5m lang.

En zo maakte Louis Henrothay zelen en koorden voor honderden klanten, meestal boeren die bij hem over de vloer kwamen. Van ver en dichtbij kwamen ze en ze brachten hun eigen gekweekte kemp mee. Zo moesten ze alleen maar betalen voor het verwerken van hun kempvezels tot allerhande zeel of koord, nodig voor hun eigen geboer. Bijna altijd betaalden de boeren met geld, maar in de oorlog werd er ook wel eens betaald met koren. Daar werd dan meel van gemalen en brood gebakken. En zo kon ook het zeeldraaiersgezin de eindjes aan mekaar knopen.

En zo ging het leven bij de zeeldraaier Louis Henrothay op het Rolleken zijn gewone gang, jaar in jaar uit: kemp hekelen, spinnen en draaien van's morgens vroeg tot 's avonds laat. En dit zes dagen per week want de zevende dag, de zondag, dan rustte Louis de zeeldraaier. Dan reed hij in de voormiddag met zijn lage meisjesfiets telkens naar de hoogmis in het dorp. Over de aarden weg en later over de ronde kasseiweg van de Houtzijde was het geen lachertje om in het dorp te geraken bij winterse omstandigheden.

De zeeldraaier was wel een opvallend figuur in het dorp. Vooreerst was er zijn uitzonderlijk kleine gestalte en daarnaast had hij een opvallend grote zware snor. Louis had steeds een sappige 'sik' toebak achter zijn kiezen.

Zo heb ik dat zeeldraaiersleven gekend en van dichtbij gevolgd, dag na dag. Steeds was ik er dichtbij want zeer dikwijls heb ik als kind aan het spinnewiel gaan draaien op een vrije schooldag. Daar verdiende ik mijn eerste franken; vier voor een halve dag als ik mij niet vergis. Dat was 'zeeldraaier' spelen daar op die plaats waar nu nog als stille getuige een stukje oude muur en de wonderlijke vredesboom mij doen terugdenken aan de tijd van toen. Die vredesboom die nog steeds staat te pronken in het nu gemaakte weiland, maar vroeger de omheinde hof. De vredesboom is een merkwaardige beuk met twee dikke stammen naast elkaar en boven tot een boom ineengegroeid. Zo beheerst hij met zijn fel groene kruin in de zomer het landschap. De vredesboom, ja dat was deze beuk wel. Want wanneer Lowieke en zijn Net als eens ruzie hadden over kleine dingen, zoals die keer toen Louis haar het bevel gaf om aan het spinnewiel te draaien, maar zij weigerde omdat ze liever het huiswerk binnen deed, dan vielen er al eens harde woorden. Maar zulke ruzie duurde niet lang want dan nam Lowieke zijn vrouwtje Net mee onder de vredesboom en daar dicht bijeen tussen die twee stammen was het weer direct vrede tussen het echtpaar. De vredesboom had zijn geheimen.

Misschien toch nog een paar bijzondere dingen van die zeeldraaier en zijn familie. Wanneer na de oorlog de geheime radiozenders in opgang kwamen dan waren Sooi Sneyers en enkele vrienden er als eersten bij om bij de zeeldraaier op het verre Rolleken de vrije Lilse radio 'de Kempen' de ether in te sturen. In een onooglijk klein bergplaatsje achter de stal van de zeeldraaier

werd met zelf in elkaar geknutselde apparatuur de studio van radio de Kempen gestart.

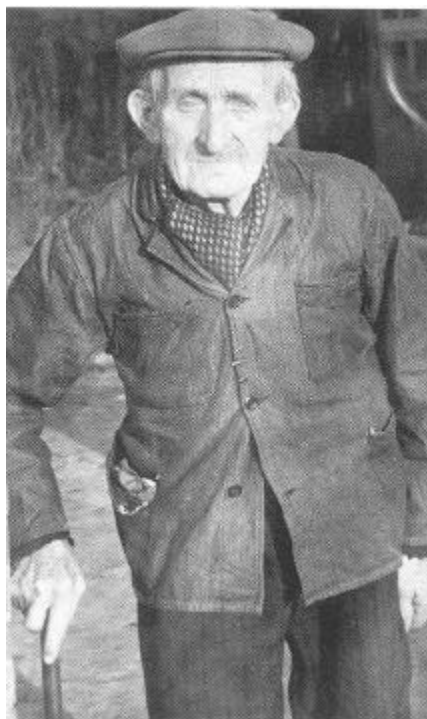
Dat was voor de mens en van het Rolleken van Lille een hele verandering om die radio van hier te kunnen beluisteren. En er werd geluisterd. Van zodra de antennepalen in de drie hoeken van de hof de hoogte in gingen, werd bij de meeste mensen de knop van de radio aangezet. En dan maar luisteren naar die radio van bij ons. Wij hebben ervan genoten, want het was echt van hier, nieuws uit het dorp en omgeving. Het werd op een humoristische manier gebracht. Er werden ook veelgevraagde platen gedraaid, voor iedereen die er om vroeg. Voor vijf frank werden uw wensen de lucht ingestuurd. Zelfs het plaatselijk weerbericht hoorde men meermaals per dag op de radio. De weerman van dienst moest niet naar zijn woorden zoeken: 'Storm zeven beaufort over de Halebeek of zandstormen over de spurrieplek of een windhoos waaide in de hoge beemden'. Het werd voorzeker een onvergetelijke periode voor de zeeldraaier en zijn familie met die radiotoestanden achter hun kleine boeren doeningeske aan de bosrand.

Nog een zeer bijzondere gebeurtenis voor de zeeldraaier en zijn familie was zeker zijn gouden bruiloft. Vijftig jaar samen met zijn Net dat moest gevierd worden en hoe. Iedereen uit de geburen keek ernaar uit. Iedereen van het gehucht, voor die gelegenheid groot gebuurte tot aan Getesloop (de gracht halfweg tussen de vroegere winkel van Van Sprengel en Charel Kluut (Van Echelpoel), zou erbij zijn. Het zit me precies nog vers in het geheugen ook al is het nu reeds vijftig jaar geleden. Lang op voorhand werden er plannen gemaakt en het moest en zou een bijzondere dag worden voor ons allen op die tweede paasdag. Wij zouden een stoet maken en feestvieren gelijk voorheen daar in die buurt nog nooit te zien was geweest en ook niet meer zou komen. Iedereen moest mee die dag en op speciale buurtvergaderingen werd alles voorbereid en besproken. En dan kwam de grote dag. Al de mannen verlieten hun koeien en veld. Alle vrouwen lieten hun keuken en was achter zich. Iedereen, groot en klein, allemaal waren ze in een lange stoet met verschillende wagens en groepen te zien en trokken zij met de jubilarissen Lowieke en Net mee naar het dorp. Daar kon men zien wat burenvriendschap was. Iedereen van de buurt, jong en oud was er bij.

Na de misviering in de Sint-Pieterskerk in het dorp ging men terug vrolijk en zingend. Uit volle borst werden voor deze gelegenheid zelfgemaakte liedjes gezongen. Op de wijs van 'twee ogen zo blauw' werd er uitbundig door de stoetgangers mee gezongen:

*'Draai zeeldraaier draai,
draai een zeeltje voor mij,
laat het spinnewiel ronken
wees vrolijk en blij*

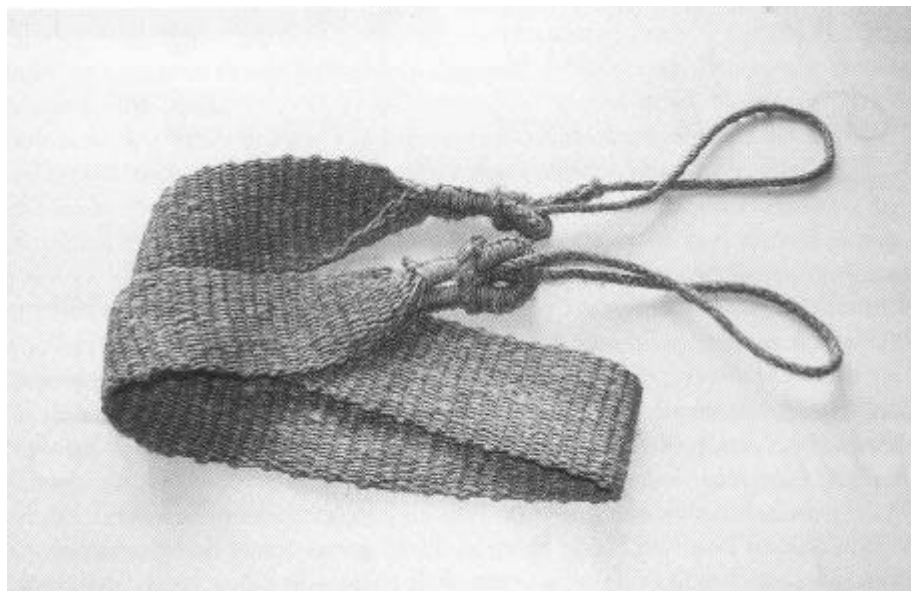
De Lilse zeeldraaier Louis Henrothay woonde op het gehucht het Rolleken. Meer dan 55 jaar draaide hij zelen.
Foto: Jos Aerts.

*draai zeeldraaier draai.
Zoals velen had Lowieken zijn stiele
zelen draaien dat was zijn bestaan.
Moeder Net draaide vlijtig het wiele
en hij slofte welgezind langs zijn baan.'*

Wanneer de stoet terugkwam van het dorp ging men niet naar het einde van het Rolleken, maar hield men halt aan de schuur van Mil Van Echelpoel. Want hier was het feesten geblazen in de schuur die tot feestzaal was omgebouwd met dansorkest en alles inbegrepen. Zelfs een frietkraam ontbrak er niet. En er was volk, veel volk. Op een bal in het dorp kon men de mens en op twee handen tellen maar hier op het gouden bruiloftsfeest van de zeeldraaier pilde de grote schuur uit van het volk. Bier en plezier waren er in overvloed. En de jubilarissen Louis en Netje feestten duchtig mee tot in de late uurtjes. En 's avonds was er geld in de schuif, een volle mand. De ganse week hebben we nog nagevierd in het gebuurte. Over deze gouden bruiloft is er nog lang nagepraat op het Rolleken.

De volgende dag was Louis Henrothay weer op zijn draaibaan te zien. Hij deed dit zolang hij kon. In 1952 ging hij inwonen bij zijn dochter Rosalie, gehuwd met Jozef Vervoort, die een huis bouwde op de Oevelenberg. Toen was Louis al 78 jaar oud. Hij zou naog zelen draaien tot op de leeftijd van 86 jaar. Wanneer Lowieke Henrothay definitief stopte met het zelen draaien kwam Jozef Weyns, de conservator van het openluchtmuseum te Bokrijk persoonlijk naar Lille om er het huisje met alles wat het zeeldraaien betreft aan te kopen. Alles werd opnieuw opgebouwd te Bokrijk. Lowieke 'de zeeldraaier' was bijna negentig jaar toen hij overleed. Dit alles is allemaal lang voorbij nu. Maar nu met de ontmoeting met de kleindochter Celine werd er nog eens gepraat over de zeeldraaier en zijn vrouwtje Net. In haar woning heeft Celine een mooie oude toto van het huisje van de zeeldraaier op het Rolleken. Ze heeft ook nog een nieuwe 'kruiband' die de zeeldraaier zijn laatste levensjaar nog speciaal voor haar gemaakt heeft. Het is een prachtstuk, enig in zijn soort.

In Bokrijk staat nu bijna helemaal vervallen, het huisje van de Lilse zeeldraaier, wat eens een bloeiende zeeldraaierij was. Op het Rolleken staat nog in volle glorie de bijzondere tweestammige beuk en daarnaast een stukje muur. Op het kerkhof in het dorp in de buitenste rij rechts onder een simpel houten kruis rust Lowieke Henrotay, de zeeldraaier van het Rolleken.

Een 'kruiband', een van de laatste draaiwerken die zeeldraaier Louis Henrothay maakte. Uit de verzameling van Celine Vervoort.

In de tekst hierboven werd reeds aangehaald dat de naam 'Henrothay' geen alledaagse naam is in onze streken. Hij is trouwens bijna geheel verdwenen in de Kempen. Onze medewerker André Pluym maakte een korte geschiedkundige bijdrage over deze familienaam. We geven de tekst hieronder integraal weer.

HENROTHAY

De naam van Lowieke, de zeeldraaier van 't Rolleken, is slechts één van de vele 'vreemde' namen die in onze Kempense gemeenten plots opdoken op het eind van de 18de en het begin van de 19de eeuw; 't Was toen immers Napoleon die hier bij ons 'de lakens uitdeelde'. Tijdens zijn keizerrijk verbleven er in onze streken overal douanes en veldwachters die vaak afkomstig waren uit het huidige Frankrijk of Wallonie, of van 'elders uit den vreemde'.

Onze voorouders waren toen ook officieel Fransen en het Frans was de officiële taal. De meeste van onze mensen spraken echter geen woord Frans. Velen konden wegens 'ongeleerdheid' zelfs niet lezen en schrijven in hun eigen moedertaal, het Vlaams/Nederlands.

Begrijpelijk dat de uitspraak en de schrijfwijze van deze vreemde namen dikwijls problemen gaf bij onze Kempense mensen. Verbasteringen (varianties in schrijfwijzen) en klanknabootsingen waren zeer gebruikelijk.

Velen van deze 'vreemden' hebben toen 'hun sporen' hier nagelaten en voor een nageslacht gezorgd dat thans flink aangegroeid is. In Lille is bijvoorbeeld de naam GARROUSSE nu een bekende naam en in Poederlee kent men de naam SAUVILLERS beslist. De meeste 'vreemde vogels' zijn echter terug gaan vliegen en komen tegenwoordig in onze contreien niet meer voor, of hun afstammelingen hebben hun naam niet levendig kunnen houden.

Ook de naam HENROTHAY is in Lille momenteel sterk aan het vervagen en ook in de Kempen is hij een zeldzaamheid geworden. In Vosselaar vinden we hem nog terug en ook in Wallonie duikt hij naog sporadisch op. In Wepion, een deelgemeente van Namen, wonen er nog naamgenoten. HENROTIN, daarentegen, komt in Wallonie nog geregeld voor. Mogelijk is HENROTHAY hiervan een variant?

De 'wortels' van de Lilse zeeldraaier situeren zich immers ook in de provincie Namen. Dat leert ons een stukje stamboomonderzoek. Zelf wist Lowieke 'HERRETEE', zoals de zeeldraaier in Lille genoemd werd, of iets dat erop trok, niet van waar zijn eigenaardige naam voortkwam. Hij dacht dat zijn vader een soldaat was 'die achtergebleven was uit een of andere oorlog'. Veel meer wist hij er niet over te vertellen. (Zie jaarboek HK. 1998 Lille, blz. 105). Ergens had Lowieke wel de klok horen luiden, maar de klepel wist hij niet echt hangen. Dit blijkt uit het volgende overzichtje, opgezocht door André Pluym.

Overgrootouders : HENROTHAY Joannes Ludovicus - Jean Louis)
+Namen,22-04-1824
X JACQUEMIN Catherine
+ Villers Potterie, 3-01-1820 (Charleroi)

Grootouders: HENROTHAY François Joseph
°Falmagne, 27-02-1783 (Dinant)
+Gierle, 10-05-1855
(Hij was een 'proposé' des Douanes Imperiales
een douane beambte van het Keizerrijk), hij woonde
in Wechelderzande toen hij aldaar
huwde op 19 november 1810 met:
X PAUWELS Anna
°Wechelderzande, 04-04-1789
+ Wechelderzande, 10-12-1832

Ouders: HENROTHAY Josephus
°Wechelderzande, 23-12-1822
+ Lille, 14-05-1897
X SMOLDERS Anna Catharina
°Wechelderzande,01-07-1834
+ Lille, 28-11-1910
gehuwd: Wechelderzande, 24-08-1864

Zeeldraaier: HENROTHAY Petrus Ludovicus
°Lille, 06-10-1874
+ Lille, 11-09-1965
X BOGAERTS Joanna Carolina
°Lille,22-12-1872
+ Lille, 18-04-1960
gehuwd: Lille, 09-04-1902.

BRONNEN

Krantenartikel: *Op bezoek bij Louis Henrothay, oudste zeeldraaier der Kempen, Lille.* G.V.A.
20 juli 1962.
VAN HEMELDONK E., *Regenboog der Kempen.* Tielt 1957.
PLUYM A., *Notities over de naam Henrothay,* Lille,2001.
DILLEN R. , *Wie zijn de mensen achter de prentjes?.* Heemkundige kring Norbert de Vrijter,
Jaarboek, 1998.
AERTS J. en WILLEMS J. , *Lille, het Croatendorp.*Lille, 1981.